

Sygn. akt VU 125/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marcin Wojciechowski

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 10 marca 2014r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. K. prawo do emerytury od dnia 20 lutego 2014 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy J. K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 125/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy J. K. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołaniem z dnia 26 stycznia 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy J. K. wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc brak udokumentowania 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Nadto podkreślił, iż ze świadectwa pracy z dnia 10 września 1985 r. wystawionego przez Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w T. nie wynika, aby wnioskodawca w okresie od dnia 4 sierpnia 1970 roku do dnia 25 września 1973 roku, pracując na stanowisku suszarnik wyrobów ceramicznych był zatrudniony w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. K., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 20 lutego 2014 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt o emeryturę)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 28 lat, 3 miesiące i 9 dni, w tym 12 lat i 15 dni w szczególnych warunkach.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 10 marca 2014 roku k. 28 akt o emeryturę, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach: z dnia 13 listopada 2013 roku k. 15 akt o emeryturę, z dnia 31 grudnia 1997 roku k. 16 akt o emeryturę)

J. K. w okresie spornym, tj. od dnia 4 sierpnia 1970 roku do dnia 25 września 1973 roku, był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) i produkcji (...) w T. na stanowisku suszarnika wyrobów ceramicznych. Była to praca trzy zmianowa, po 8 godzin dziennie. Praca wnioskodawcy polegała na wkładaniu mokrych cegieł do komory celem ich osuszenia. Nadto wnioskodawca zobowiązany był do oczyszczania komory. W komorze panowała temperatura około 90°C, dodatkowo towarzyszył temu hałas wentylatora oraz kurz. Za tą pracę wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych. Współpracownikom wnioskodawcy, który pracowali na tym samym stanowisku, organ rentowy zaliczył tą pracę jako praca w szczególnych warunkach i przyznał im prawo do wcześniejszej emerytury.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 10 września 1985 roku k. 14 akt o emeryturę, zeznania świadka Z. M. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2016 roku nagranie od minuty 4:08 do minuty 7:56 k. 27v; zeznania świadka R. P. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2016 roku nagranie od minuty 8:13 do minuty 12:50 k. 27v oraz zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2016 roku nagranie od minuty 14:16 do minuty 17:14 k. 28)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany piętnastoletni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnosnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) i produkcji (...) w T. w okresie od dnia 4 sierpnia 1970 roku do dnia 25 września 1973 roku był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tym okresie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Taki stan rzeczy wynikał z faktu, że wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi.

Szczególne warunki pracy wnioskodawcy Sąd ustalił w oparciu o spójne i logiczne, a co za tym idzie wiarygodne zeznania świadków: R. P. i Z. M., którzy w spornym okresie pracowali razem z J. K., a zatem posiadają szczegółową wiedzę na temat jego codziennej pracy i obowiązków oraz o zeznania samego wnioskodawcy i wreszcie dokumentację zgromadzoną w jego aktach osobowych. Zeznania świadków ani wnioskodawcy nie były kwestionowane przez organ rentowy. Zarówno świadek R. P., jak i Z. M. w spornym okresie pracowali na takim samym stanowisku co wnioskodawca i mieli ten sam zakres obowiązków, a zatem dysponowali bezpośrednią i szczegółową wiedzą co do jego stałych i codziennych obowiązków pracowniczych.

Z zeznań świadków wynika, że J. K. pracował na stanowisku suszarnika wyrobów ceramicznych, gdzie zajmował się osuszaniem mokrej cegły w komorach, a następnie oczyszczeniem kanałów nawiewowych komory. Na tym stanowisku pracy panowały bardzo trudne warunki z uwagi, iż w powietrzu unosił się kurz, a temperatura przy piecu osiągała prawie 90°C. Praca wykonywana była w warunkach szkodliwych dla zdrowia i z tego tytułu pracownicy otrzymywali dodatek za pracę w szkodliwych warunkach.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Praca palaczy pieców do wypalania i palaczy suszarni zaliczana jest do prac wykonywanych w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem V poz. 18, będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Dodatkowo należy podnieść, że w takich samych warunkach jak skarżący pracował zarówno świadek R. P., jak i Z. M. i organ rentowy nie kwestionował szczególnych warunków ich pracy. Wręcz przeciwnie zaliczył im ten okres zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach i przyznał prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Na podstawie bowiem dokumentacji, gdzie było li tylko wpisane, że skarżący pracował w charakterze suszarnika wyrobów ceramicznych, trudno było ustalić rzeczywiste warunki jego pracy, które mają decydujące znaczenie dla określenia charakteru pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Pozwoliły na to dopiero zeznania świadków złożone w niniejszym postępowaniu. Skarżący wykazał zeznaniami świadków, że zarówno ze względu na rodzaj wykonywanej pracy jak i warunki, w których praca była wykonywana, wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace w szczególnych warunkach przez łączny czas przekraczający 15 lat. Okoliczności tej nie zmienia fakt, iż nie otrzymał on świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach za sporny okres.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca w dacie złożenia wniosku spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat), należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 20 lutego 2014 roku, tj. od dnia złożenia wniosku emerytalnego.